

EDITORIAL

Lallalo a papigsaen ti panaglaban ti masa iti rehimeng US-Marcos

Dagiti maudi a bulan ti 2023 ket kinalatakan ti naparpartak a panagir-teng ti krisis ti malakolonyal ken malapyudal nga agturturay a sistema iti poder ti parigat, aso-aso ken pasista a rehimeng US-Marcos. Awan anawa ti panagnato ti presyo dagiti gagatangen, panagbuntog iti taray ti ekomya, panagkaro ti korapsyon, ken panagdakkel ti utang ti gobyerno.

Imbunga dagiti parigat a pata-karan ti rehimeng Marcos, agtultuloy a kumarkaro ti saad iti biag ti masa a Pilipino, panagkaro ti kinaawan trabaho, panangagaw iti pag-biagan, kinaawan ti pagsapulan, nababa a sweldo, rigat ken bisin.

Iti bangir a benneg, agtultuloy a panaglaban ken protesta ti sungbat ti nadumaduma a sektor iti panang-parparigat ken panangikuskusipil kaduada ti rehimeng US-Marcos. Kadagitoy naglabas a lawas, agsaruno a sardeng-pasada ken dagiti tignay-protesta ti inrussuat iti intero a pagilian laban iti agngayngaya-

ngay a panangipatungpal kadagiti addangen a mangipaidam iti karbengan iti pagbiagan dagiti ginasut-ribu a drayber ken opereytor ti dyip. Laksid kadaytoy, agtultuloy met nga umab-abante dagiti panaglaban ti nadumaduma a demokratiko a sektor kas kadagiti mangmangged, mannalon, manggalap, manursuro, mangmangged pangsalun-at, agtutubo-estudyante ken dadduma pay para kadagiti kiddaw pang-ekonomya ken panawagan pampolitika.

Daytoy nga in-inut a rumegregta a panaglaban ket sigurado a pumar-tak kadagiti summaruno a bulan iti

umay a tawen, kagiddan ti namna-maen a panagsuek ti napnuan-krisis a sistema iti poder ti panagturay ti rehimeng US-Marcos. Laksid kada-giti isyu a pang-ekonomya wenco pangkabiagan, agsasanggal pay ngay isyu pampolitika, kas ti panangipatakdeng kadagiti barbero a base militar ti US, charter change, dagiti panaglabsing iti karbengan-tao, ken dadduma pay ti sigurado a mang-duron kadagiti umad-adu ken dumakdakkel a tignay-protesta iti kal-sada, talakayang-bayan ken panag-lawa ti organisado nga intar ti masa.

Iti sumaruno a tawen, rumbeng nga ipinget ken nakired nga aggawaing masa dagiti nailian-demokratiko a pwersa tapno nalawlawa pay a gaw-aten ken epektibo nga idaulo-an ti masa kadagiti pannakidangan-dang da. Sistematisko ken awan-ba-

bannugan a gaw-aten ti kapuskulan nga intar ti masa. Buklen dagiti ginasut a timpuyog tapno agorganisa ken agpropaganda iti masa. Agtultuloy ida a sanyen ken armasan tapno ingato ti kabaelan ken padur-a-sen dagiti pamuspusan iti panangidaulo iti masa. Rumbeng nga iyaramid da iti inaldaw-alda dagiti pampolitika a talakayan ken dagiti aktibidad tapno ingato ti kaammuan da ken kapanunutan ken patademen ti panunot da iti panagamiris kadagiti bambanag. Mang-bukel ti nalawag a plano tapno sig-

raduen a tukad-tukad a dumakdakkel ti bilang ti magawgaw-at a masa kada malpas a lawas ken bulan kadagiti empresa, komunidad, eskwelaan, opisina ken dadduma pay nga addaan konsentrasyon ti masa.

Rumbeng nga isayangkat dagiti nailian-demokratiko a pwersa ti nasaknap a kampanya ti pangagimongan a panagsukisok ken panagamiris kadagiti dasig kadagiti nadumaduma a lugar ken sektor. Rebbengen dagiti nadumaduma a tukad ti sistemik a panagurnong kadagiti impormasyon ken datos tapno ammuen dagiti partikular a kasasaad ken problema a sangsanguen ti masa iti balabala ti malakolonyal ken malap-yudal a sistema. Rumbeng nga amirisen manipud iti naindasigan a pannirigan ti proletaryado dagitoy a datos tapno ipakita ti sagsagrapen a panngidadanen ken panangikuspil iti masa. Rebbengen nga isilpo daydiy kadagiti isyu a sangsanguen ti intero a pagilian ken ilaksid dagiti parparbo a kinaulbod ti agturturay a rehimene. Rumbeng nga ammuen dagiti annatop a panawagan a mangriing kada-kuada ken dagiti pamuspusan kasan-ido nga organisaen ken patignayan iti nailian-demokratiko a tignayan. Ipinget nga itandudo ti maysa a nasaknap a tignayan propaganda-e-

dukasyon iti intar ti masa a naan-anay a mangipakpakita iti kontra-ma-rigrigat ken makaganggannaet a rehimene US-Marcos. Ingato ti kapanu-notan ti masa ken riingen ti militansya da ken pigs'a't pakinakem nga agkukuyog nga ilaban ti demokratiko nga interes ken karbengan da iti balabala ti reaksyonaryo a linteg kabayatan a saan nga agpa-igalot ditoy. Napasnek nga ibutaktak a ti rehimene US-Marcos ken ti reaksyonaryo nga estado a pampilitika a mangibagbagi ti agturturay a dasig ket us-usaren tapno pagserbian ti interes ti agturturay a burgesya komprador ken dadakkel nga apo't daga, ken dagiti ganggannaet a banko ken kumpanya.

Ingato ti kabaelan dagiti nailian-demokratiko a pwersa a napartak nga agiruar kadagiti pahayag nga agam-amiris kadagiti isyu tapno agserbi a tarabay iti panagamiris ken panagtignay ti masa. Palabbagaen ti syudad ken kaaw-awayan kadagiti patriyotiko ken demokratiko a puk-kaw ti umili. Paglayusen ti amin nga annatop a langa ti pasagad ken solido a propaganda a diretso a duman-danon iti masa. Angayen dagiti asembliya ken dagiti apagbiit a presentasyon kadagiti pabrika, eskwelaan, simbaan, pagtagilakuan, ter-

minal, ken dagiti komunidad para kadagiti talakayang-bayan weno agkukuyog nga agbuya kadagiti progresibo a sine, dokumentaryo weno panagpadamag. Irussuat dagitoy saan laeng tapno agbuya weno agdengngeg ti masa, ngem ketdi tapno ikkan ida ti gundaway nga agiruar kadagiti arungaing, agited ti pannirigan ken makipagkaykaya.

Rumbeng a ringbawan amin dagiti makagapu ti panagtamnay ken manglaplapped iti panagabante ti demokratiko a tignayan masa. Ammuen, ramuten ken ilaksid amin a bagahe a manglaplapped iti panagabante ti masa, karaman ti amin a langa ti panagpangngadua ken panagbuteng iti intar ti masa ken organisado a pwersa. Maringbawan amin dagitoy babaen iti panagabante ken panangidaulo iti pannakilaban. Adu dagiti baro a rebbengen a kasapulan nga akemen, isu a kasapulan a patauden ti ad-adu a baro a pwersa. Ti apoy dagiti pannakidangadang masa kadagiti umay a bulan ti mangpan-day kadagiti baro a platu dagiti nailian-demokratiko a pwersa a tumaud manipud iti intar ti masa, a mangnayon iti regta ken tured ti tignayan masa iti syudad ken kaaw-awayan.

Agtalek kadagiti baro a pwersa aglalo iti intar dagiti naub-ubing nga henerasyon: situtured ida nga ikkan ti responsibilidad, tarabayan, taseen ken lagumen ti kapadasan para iti napartak a panagdur-as ken panagbaklay kadagiti dumakdakkel a trabaho. Kagiddan daytoy, agtultuloy a mangpataud kadagiti baro a kadre a mangidaulo kadagiti trabaho ken irussuat ti komprehensibo a panagsanay kadakuada iti ideolohiya, pulitika ken organisasyon.

Rumbeng a papigsaen ti Partido ken dagiti rebolusyonaryo a pwersa ti panangidaulo na iti agtultuloy a panagparegta ti rebolusyonaryo a tignayan masa agpada iti syudad ken kaaw-awayan. Kagiddan daytoy iti kangrunaan a rebbengen nga idauloan ti New People's Army ken panangiyabante ti rebolusyonaryo nga armado a pannakidangadang iti kaaw-awayan.

ANG Bayan

Tawen LIV No. 24 | Disyembre 21, 2023

Ti Ang Bayan ket maipabpablaak iti lengwahe a Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ken Ingles. Agaw-awat ti Ang Bayan kadagiti kontribusyon nga artikulo ken damdamag. Maallukoy met dagiti agbasbasa nga agidanun kadagiti dillaw ken rekomendasyon para iti panagdur-as ti pagiwarnak tayo.

Linaon

Editoryal: Lallalo a papigsaen ti panaglaban ti masa iti rehimene US-Marcos	1
Nainkalintegan ken pangmabayagan a kappa 3	
Umuna a tawen ti panagmartir ni Ka Joma	4
2 detatsment ti militar, pinaputukan ti NPA	4
Masaker iti pagbiagan	
dagiti tsuper ken opereytor	5
Panangparti iti ari ti kalsada, daton iti Japan	6
Dagiti drayber ti bus, nagprotesta	8
Iti ababa a sarita	9
Ti OFW iti tengnga ti pannakailiw ken krisis	10
Mannalon iti N. Samar, pinatay ti 74th IB	11
Sangalubongan nga Aldaw ti Karbengan-tao	11
Panangirurumen ti 59th IB kadagiti bangkay	11
Dagiti protesta	12
Laban dagiti mangmangged pangsalun-at	12
Lawas ti PLGA, rinambakan sadiy India	12

Ti Ang Bayan ket ipabpablaak ti Komite Sentral
ti Partido Komunista ng Pilipinas dua a dasas iti tunggal bulan

ang.bayan@cpp.ph

Nainkalintegan ken pangmabayagan a kappia, saan a panagsuko ti rumbeng a pagtungtungan

Awan lugar iti tungtungan pangkappia iti panagtungtong, uray panagpasagid, aglalo panakiddaw, para iti panagsuko ti National Democratic Front of the Philippines (NDFP) weno ti armado a rebolusyonaryo a pannakidangadang iti Pilipinas. Daytoy ti pahayag ni Kadua Luis G. Jalandoni, Senior Adviser iti Negotiating Panel ti NDFP, iti sango ti nagsasaruno a pahayag dagiti opisyal ti Gobyerno ti Republika ti Pilipinas (GRP) ken Armed Forces of the Philippines (AFP) a mangiladladawan iti tungtongan pangkappia kas tungtongan a "panagpasuko."

Napirmaan idi Nobyembre 23 ti Oslo Joint Statement idiyay pagilian ti Norway a nangideklara ti panggep ti GRP ken ti NDFP nga angayen manen ti ti tungtungan pangkappia.

Partikular a dinillaw ni Kadua Juliet de Lima, *interim chairperson* ti NDFP Negotiating Panel, ni Gilberto Teodoro Jr, sekretarya ti Department of National Defense, iti imbag na a ti panagsuko ti NDFP ti basaran ti GRP iti pannakitulag manen a lukatan ti negosasyon. Kunana, maliplipatan ni Teodoro a ti GRP ti immasideg iti NDFP ken saan a ti kabaliktad na.

Kunada Ka Luis ken Ka Julie, "ti tungtungan pangkappia ket saan a tungtungan para iti kapitulasyon." Panangitalmeg da, ti negosasyon ket maysa a naisangsangayan a gundaway tapno makabiruk ti pamuspusan a kaawat-awat iti dua a benneg ken prinsipyado tapno naan-anay a sungbatan dagiti pudno a rason ti armado a risiris.

Rumbeng kano nga ikabil laengen ti GRP ti atensyon iti importante nga adyenda ti negosasyon a nakalanad iti The Hague Joint Declaration. Kailapanan daytoy ti panagtalakay iti borador ti Comprehensive Agreement on Social and Economic Reforms (Caser), a mangipalpalawag kadagiti sosyo-ekonomiko a ramut ti armado a risiris.

Suporta iti NDFP

Adda iti likudan ti NDFP *negotiating panel* dagiti alyado nga organisasyon na iti panangirupir kadagiti basaran ken kagyat a kiddaw ti umili para iti reforma iti daga ken nailian nga industriyalisasyon ken dadduma pay nga addangen para iti hustisia a pangkagimongan ken nailian a soberanya. Ibagbagi da ti nailian ken demokratiko nga interes dagiti bukod a sektor.

Kasilpo ti napirmaan nga Oslo Joint Statement, nagiruar ti suporta a pahayag ti nailian a pannakadulo ti Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan (Makibaka), Liga ng Agham para sa Bayan (Lab), Katipunan ng mga Gurong Makabayang (Kaguma), Lupon ng Manananggal para sa Bayan (Lumaban), Christians for National Liberation (Cnl), kasta met ti Partido Komunista ng Pilipinas ken New People's Army.

Silulukat met nga inawat dagiti pangrehion ken pamprobinsya a balangay ti NDFP. Idurduron itatta dagiti rebolusyonaryo nga organisasyon ti panagadal ken panagsubli-adal kadagiti insurat ken pahayag ni Kadua Jose Maria Sison, ti NDFP ken ti Partido nga addaan silpo iti tungtongan pangkappia tapno reppeten ken anien ti suporta ti mas nalawa a masa a Pilipino.

Ania ti rumbeng a pagtungtungan?

Rumbeng a pagtungongan ti nasaknap a kinaawan ti daga a masukay ti masa a mannalon iti kaawayan. Gapu ta maysa a gubat ti mannalon ti gubat ti umili, tulbek a banag ti panangitandudo iti pudno a reforma iti daga. Reprepeten ti Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM) ti pigsa ti mannalon tapno itandudo dagitoy a pannakidangadang.

Awan naganab ti masa a mannalon kadagiti ubbaw a reforma iti daga ti reaksyonaryo nga estado. Dinakamat ti PKM-Laguna ti kaso ti konsentrasyon ti daga kas ti 7,100 ektarya nga adda iti ima ti pamilya Yulo, kadakkelan nga asyenda iti Laguna, a mangsaksaklaw iti Calamba, Cabuyao, Sta. Rosa, ken Biñan.

Kuna iti PKM-Laguna, nasaknap ti panagpatakyas kadagiti mannalon iti kadagaan dagiti Yulo nga ilaklako kadagiti dadakkel a burgesya kumprador kas kadagiti Ayala. Ipa-pauneg iti panagsukat-usar dagiti irigado a daga agturong kadagiti golf course, subdibisyon, industrial park, ken dadduma pay a komersyal nga usar, nga awan pagnumaran iti masa a mannalon. "Kasano kami nga agmula kadagiti sementado a kalsada ken dagiti aspalto a patpatakde-ran ti agkakadakkel a pasdek? Bisin

Suroten iti panid 4

Umuna a tawen ti panagmartir ni Ka Joma, linagip

Linagip babaen kadagiti kumperensya ken pangkultura a panagpabu-ya ti umuna a tawen ti panagmartir ni Kadua Jose Maria Sison, nat-an-ok a lider, mannuro ken komunista a Pilipino.

Nagummong iti University of the Philippines (UP)-Diliman ti ginasut nga indibidwal, kapada a beterano nga aktibista ken agtutubo, para iti maysa a talakayan ken repleksyon kadagiti insurat ni Ka Joma. Inawa-gan a "Reflections on Palestine, the Philippines, and the Struggle for a Just and Lasting Peace," nangted kadagiti repleksyon wenco personal a panangiladawan dagiti bisita ti aktibidad kadagiti insurat ni Ka Joma karaman ti "Our Urgent Tasks," artikulo iti agresyon ken masaker ti Israel iti umili a Palestino, dagiti insurat iti tungtungan pangkappia iti nagbaetan ti NDFP ken GRP, "On Revolutionary Violence," ken ti naudi a pahayag na nga "Saan a maparmek ti demokratiko a rebolusyon ti umili a Pilipino."

Idiay Utrecht, The Netherlands, nagummong dagiti kadua ken gay-yem ti rebolusyonaryo a tignayan iti Pilipinas iti opisina ti NDFP International nu sadinno a nasingked dagiti pannao, saniweng, panagsasa ti daniw ken daduma pay a tipo ti kultural a panagpabuya tapno lagipen ti namaris ken napnuan-adal a biag ni Ka Joma.

Inrussuat met dagiti yunit ti Partido Komunista ti Pilipinas ken New People's Army iti intero a pagilian ti nadumaduma nga aktibidad tapno lagipen ken saluduan ni Ka Joma. Iti sumaggamano a larangan, inggid-dan kadaydiay nga aldaw ti panagsapata manen iti bandera ti Partido tapno pasingkedan ti sipupuso a panagserbi iti umili a Pilipino ken panangidaton ti biag iti panangiballigi ti demokratiko a rebolusyon ti umili.

Manipud iti panid 3

ti madanunan minu agtultuloy day-toy," pahayag ti PKM-Laguna.

Rumbeng a pagtungtungan ti panangiyabante ti nailian nga industriyalisasyon. Ti panangitandudo kadaytoy ket makatulong iti panagpadur-as ti ekonyoma. Kasapulan daytoy tapno makapataud kadagiti trabaho, ingato ti birok ken sungbatan dagiti basaran a kasapulan ti umili.

Rumbeng a pagtungtungan ti nasaknap a kinarigat, kinaawan trabaho ken nababa a sweldo ti masa a mangmangged. Segun mismo iti estadistika ti estado, dimmanon iti 2.3 milyon a trabaho ti nailista a naawan idy Setyembre. Nayon kadagiti naawan a trabaho ti 358,000 nga ingregit pwersa ti panagubra iti kapada a panawen. Umad-adu met ti bilang ti agub-ubra iti impormal nga ekonyoma.

Agtultuloy a marunrunot ti pudno a balor ti sweldo dagiti mangmangged. Idiay NCR, ₱504 laengen ti pudno a balor ti maaw-awat a minimum a ₱610. Awan pay daytoy iti kagudua ti ₱1,189 kada aldaw a tukad ti makabiag a sweldo. Iti abereyds, 35.5% laeng iti makabiag a sweldo ti maaw-awat dagiti mangmangged iti intero a pagilian.

Rumbeng a pagtungtungan ti agdadata apanangsursurot ti rehim Marcos iti among na nga imperialista nga US. Baybay-an na nga parangguyoden ti US ti Pilipinas iti panaggil-ayab ti inter-imperialista a gerra laban iti China, ken ipapa-usar ti intero a pagilian kas base iti uneg ti Enhanced Defense Cooperation Agreement ken dadduma pay a bangbangir a tratado militar.

Rumbeng met a pagtungtungan

2 detatsment ti militar, pinaputukan ti NPA-Negros

NAULIMEK A NAKAASIDEG ken pinaputukan dagiti Nalabaga a manna-kigubat ti New People's Army (NPA) idiy Negros ti dua a detatsment ti militar idi napalabas a lawas.

Idi Disyembre 13, pinaputukan ti NPA-Central Negros ti *patrol base* ti 62nd IB idiy Barangay Sandayao proper, Guihulngan City, Negros Oriental bandang alas-8:00 ti rabii. Dua ti nasugatan iti tropa ti 62nd IB.

Idi met Disyembre 11, pinaputukan ti NPA-Southwest Negros ti detatsment ti 15th IB idiy Sityo Pangil, Barangay Inayawan, Cauyan, Negros Occidental. Naulimek nga inasitgan ti yunit ti NPA ti detatsment tapno bulabugen dagiti agin-inana a soldado.

Dagitoy ket paset ti uppat kada bulan nga abereyds nga armado nga opensiba dagiti yunit ti NPA idiy isla ti Negros iti napalabas a tawen. Nalawag a tungpa daytoy iti pahayag ti 3rd ID a maib-ibusen ti NPA idiy isla ken magun-oden ti target a naan-anay a "rebbeken" ti NPA.

ti panangsalaknib iti nailian a soberanya ti Pilipinas laban iti pannaki-biang ken panangatake ti imperialista a China iti West Philippine Sea.

Rumbeng a pagtungtungan ti panaggun-od ti hustisa iti rinib-ribu a biktima dagiti panaglabsing iti karbengan-tao. Manipud Disyembre 1, 2022 aginggana Disyembre 1 itatta a tawen, nailista ti Ang Bayan ti 957 kasos ti panaglabsing iti karbengan-tao ken 127,386 biktima ti rehim Marcos. Awan aniaman iti panangdalapos kadagiti komunidad iti kaaw-awayan ti armado a pwersa na, usar ti kampanya nga *aerial bombing*, panagkanyon ken panagistraping.

Dagitoy ken dadduma pay a socio-ekonomiko a bamanag, ti pilit a likliklian ken kayat a gaburan ti rehim Marcos iti posible manen a panaglukat ti negosasyon. AB

Masaker iti pagbiagan dagiti tsuper ken opereytor, sungbatan ni Marcos

Angangabit a gibusan ti rehimeng US-Marcos ti pampasahero a lugan (*public utility vehicle* wenna PUV) iti panangipilit na nga ipatungpal ti pwersahan a panangikkat iti dalan kadagitradisyunal a dyip ken daduma pay a lugan pangmasa iti linged ti modernisasyon iti panagleppas ti tawen. Ipatoror na ti panagmasaker iti pagbiagan ti rinib-ribu a tsuper ken opereytor ken panangparigat iti ordinaryo a komuter a naan-anay a mangnamnama iti dyip kas kangrunaan a moda ti transportasyon.

Umunna nga addang laeng ti ingkapilitan a konsolidasyon kadagiti prangkisa ken pangbukel kadagiti "korporasyon" wenna kooperatiba iti agtultuloy a panangikkat kadagiti dyip kadagiti kalsada, panangsukat kadagiti daan ken baro a lugan ken panangidatag ti engrande, nakaningninga ken pondoan ti utang nga impraistrutura iti transportasyon. (*Kitaen ti kasilpo nga artikulo a "Panangparti iti ari ti kalsada, sakripisyoso a daton iti altar ti imperyalista a Japan" iti panid 6.*)

Idi Disyembre 12, tangken-rupa nga indeklara ni Marcos nga "addan 70% kadagiti opereytor ti pimma-uneg ken nagkonsolida" iti uneg ti ubbaw a programa a modernisasyon. Mangin-intrimis na a dinakamat a "minorya" ti rinib-ribu a tsuper ken opereytor a limmaban iti ubbaw a programa manipud pay idi 2017. Iti aktwal, dua dasas a napilitan ti estado a paatiddugen ti "dedlay" gapu met laeng ti panagkedked ti mayorya nga adda iti sektor.

Nayon pay, pasig a panangkillo daytoy iti kinapudno. Kuna dagiti tsuper, ti itangtang-ab a datos ni

Marcos ket mangitudtudo iti kabukan a bilang ti nagkonsolida para iti amin a tipo ti PUV iti intero a pagilian, karaman dagiti bus. Ti agpayso, 26% pay laeng kadagiti yunit ti dyip ti nagkonsolida idiy National Capital Region (NCR), kabayatan a 36% pay laeng kadagiti UV Express. Ipakpaka daytoy ti nasaknap a panagkedked dagiti drayber ken tsuper iti inkapilitan a konsolidasyon.

Iti panagserrek ti baro a tawen, addaan 30,862 kadagiti yunit ti dyip ken 4,852 yunit ti UV Express ti saan a makapasada idiy NCR gapu ta saan da nagkonsolida. Mapukawan ti pagbiagan dagiti agarup 64,000 a tsuper ken 25,000 nga opereytor idiy NCR. Bisin ti ited daytoy iti agarup 20,000 pamilya iti intero nga NCR. Iti intero a pagilian, addaan 64,639 yunit ti PUV ti saan a nagkonsolida ken maawanhan ti trabaho ti 140,000 tsuper ken 60,000 opereytor. Maapektaran na ti 28.5 milyon pasahero.

Iti pananggandat a lokuen dagiti tsuper, nagiruar ti Memorandum Circular 2023-051 ti Land Transportation Franchising and Regulatory

Board (LTFRB) idi Disyembre 15, a mangibagbaga a palubusan a makabyahe dagiti yunit a nangidatagen ti konsolidasyon uray saan pay nga aprubado ti ahensya. Tinudingan daytoy dagiti tsuper a "pasirok" nga addang ti ahensya tapno agtultuloy a pwersaen nga agkonsolida kadagiti prangkisa.

"Budol" ti konsolidasyon

Addaan ₱1.8 milyon-₱2.6 milyon ti presyo ti lugan a "moderno," wenna diay pasado iti Euro-4 a pagrukudan ti emisyon (iruruar nga asok), nga inasembol iti uneg ti pagilian usar ti imported a makina ken pyesa. Dumanon ₱4 milyon met ti sibubukel nga imported a lugan. Labes daytoy iti kabaelan dagiti tsuper ken opereytor. Nupaykasta, sumagmamano kadakuada ti nakigasanggasat, nagkonsolida ti prangkisa, ken gimmataang, babaen iti panagutang, kadagiti yunit a nakaannatop iti istandard ti programa.

Iti maysa nga artikulo nga inruar ti Ibon Foundation, imbutaktak ti napagteng ti maysa a kooperatiba a simmuot iti konsolidasyon ken "modernisasyon." Immutang iti banko dagiti drayber ken opereytor daytoy ti aglaplusana a ₱70 milyon tapno makaala ti 15 moderno a dyip idi 2020, a ninayunan da ti 11 yunit iti simmaruno a tawen.

Nagkasapulan da nga agurnong ti ₱33,000 kada bulan tapno mabayan ti utang kada lugan. Nayon ti sweldo ken maintenance iti panangpatay ti kooperatiba. Iti kwenta da, kasapulan a makapag-remit ti ₱6,000-₱7,000 ti tunggal yunit inaldaw-aldaa tapno saan a malugi ti operasyon da. Iti kapadasan, aging-gana ₱3,000 laeng ti kaya nga i-remit kada yunit.

Doble parigat kadakuada ti nangato a presyo ti krudo gapu ta doble ti ikonkonsumo ti moderno a dyip. Gapuanan na, saan a makaa-

Suroten iti panid 6

Panangparti iti ari ti kalsada, sakripisyo a daton iti altar ti imperyalista a Japan

Trapik, polusyon ken pannakalugi ti ekonomya ti ilanlandet ti Asian Development Bank (ADB), kakumplot ti nagsaruno a rehimene Duterte ken Marcos, tapno pwersaan nga i-phaseout dagiti tradisional a dyip ken sukatan dagitoy ti sarplas a lugan nga aramid-Japan weno baro a lugan a patpataryen ti kuryente. Nangikabil ti banko ti \$10 bilyon a "climate finance" tapno ipatungpal ti nadumadumanga "inisyatiba" para iti panangsebseb iti *climate change*, karaman dagiti programa para iti transportasyon a "low carbon" kasiti *jeepney phaseout*.

Inugesan ti phaseout iti Public Utility Vehicle Modernization Program (PUVMP) iti poder ti rehimene Duterte idi 2017. Ngem nangrugi daytoy nga induron manipud pay 2012, idi inaramidan ti ADB ti serye ti panagsukisok ti sistema ti transportasyon idiy Davao City, a kamaudianan na ket nabukel iti Davao Public Transport Modernization Project idi 2015. Pinakapanggep

ti proyekto a runawen ti agraraira a sistema dagiti dyip, bus ken traysikel iti syudad ken sukatan daytoy ti sistema a Bus Rapid Transit (BRT), usar dagiti lugan, makina ken materyal nga aprubado ti banko. (Inaramidan ti ADB ti kapada a serye ti panagsukisok ti "modernisasyon ti transportasyon" idiy Metro Manila idi 2017.)

Idi Hulyo, inteden ti ADB iti lokal

a gubyerno ti Davao (a tenggel dagiti Duterte) ti \$1 bilyon utang tapno rugian ti implementasyon ti BRT. Iti uneg daytoy, makissayan dagiti ruta ti komuter manipud 120 agturons 29 ken masukanan ti nasurok 7,000 tradisional a dyip ken rinibribbo a traysikel ti 1,100 bus. Kakuyog ti panagsukat ti sistema ti panagretoke kadagiti kalsada ti Davao, panangidatag kadagiti baro a kalsada, panangipatakder kadagiti *shed*, depot ken terminal dagiti bus, panangurnos kadagiti interseksyon, panangipatakder ti eskwelaan para kadagiti drayber, gasut-ribu ken maysa a remedyo a kasapulan nga idataag sakbay a gumana ti BRT. Iti kabuklan, agkasapulan ti ₱73.37

Suroten iti panid 7

Manipud iti panid 5

nay para kadagiti drayber ken pamalya da ti binulan a birok. Ti dad-duma kadakuada, nagsubli laengen iti panagmaneho ti tradisional a dyip a nababbaba ti konsumo iti kru-do ken panagbayad ti bawndari iti opereytor.

Kuna dagiti drayber ken opereytor, iti kabayag dan nga agpaspasa-da, kadaytoy da laeng "modernisasyon" a nalugi. Kuna pay ti maysa, sigud isuna a makabirbirok ti ₱3,900 iti sistema a bawndari iti tallo a yunit ti tradisional a dyip, iti "moderno" aginggana ₱625 laeng ti alda-wan a birok na.

Krisis iti transportasyon

Awan duadua, nagdakkel a per-wisyo kadagiti komuter ti killaat ken pwersado a panangikkat kadagi-ti tradisional a dyip iti dalan apaserrek ti tawen, weno uray malpas ti inkeddeng ti LTFRB kabayatan nga adda iti proseso ti konsolidasyon ti mayorya dagiti prangkisa. Idiy Metro Manila laeng, mataytaya nga addaan 75.8 milyon pasahero ti iluglugan dagitoy kada kilometro,

segun iti maysa a panagadal idi 2015. Daytoy ti pinakanasaknap a moda ti transportasyon, kalakaan, ken segun kadagiti eksperto, pina-kaannatop iti klima ken agraraira a daldalan iti Pilipinas, aglalo kadagiti probinsya.

Mataytaya a surok doble ti ingato ti plete, iti kanito a maikkat dagiti ari ti kalsada. Iti panagadal ti maysa nga institusyon idiy University of the Philippines idi 2021, mabalin a dumanon aginggana ₱34 ti minimum a plete iti moderno a dyip, manipud iti agdama a ₱13 para iti umuna nga uppat kilometro iti tradisional. Itatta pay laeng, nangingnginan iti ₱2 ti pamasahen iti moderno a dyip.

Segun iti panagadal, mapilitan a mangingato ti singir iti plete dagiti kooperatiba tapno mabayadan dagiti nakangingngina a moderno a dyip ken saklawen ti pana-panawen a panagparimaan gapu iti nababa a kalidad dagitoy.

Biag-wenno-pannakatay a laban

Nagirussuat manen ti sardeng-pasada ken sapasap a protesta da-

giti tsuper ken opereytor iti intero a pagilian daytoy Disyembre. Inkasáda ti dua-aldaw a sardeng-pasada idi Disyembre 14-15 ken nagturong idiy Mendiola tapno agprotesta. Pukkaw da: Marcos traydor iti tsuper, awanan puso iti komuter, aso ti korporasyon ken ganggannaet.

Inwaragawag met ti grupo a Pagkakaisa ng mga Samahan ng Tsuper at Operator Nationwide (Piston) ken Samahang Manibela Mananakay at Nagkaisang Terminal ng Transportasyon (Manibela) ti panagtultuloy dagiti protesta da, ak-syon masa ken sardeng-pasada aginggana aglipas ti tawen, sakbay ida a naan-anay a paritan nga agpasada iti kalsada.

Kuna iti Piston ken Manibela, agtultuloy a labanan dagiti tsuper, opereytor ken umili ti inkapilitan a konsolidasyon ken palpak, parigat, ken ubbaw a PUV Modernization Program. Determinado da nga "isanggir iti pader" ti rehimene Marcos ken pasungbatan daytoy iti panangmasaker iti pagbiagan ti marigrigat a Pilipino.

AB

bilyon tapno gastusan ti proyekto. Nayon iti utang, maala ti pondo iti badyet ti nailian ken lokal a gobyerno.

Tapno nyutralisaen dagiti babassit a drayber ken opereytor a simmupyat iti pasirok a phaseout, inatake dagiti timpuyog da usar ti sibubukel a pasista a makinarya ti estado. Manipud 2017, impatungpal met ti lokal a gobyerno ditoy ti pwersaan a konsolidasyon dagiti prangkisa.

Panagpannakkil ti ADB, ti BRT-Davao ti agserbi a modelo ti "modernisasyon" ti transportasyon iti intero a pagilian. Nakapila nga isarunon ditoy ti BRT-Quezon ken BRT-Cebu.

Panangpatay iti ari ti kalsada

Tapno ikalintegan ti panangpakyas kadagiti tradisional a dyip iti kalsada, impasaknap ti ADB ken ti reaksyonaryo nga estado kadagiti "panagsukisok" na ti pannirigan a "nagpasaren" ti disensyo ken teknolohiya ti dyip, ken saan nga umdas ti panagmantinar ken saan a koordinado dagiti operasyon na. (Maysa kadagiti kasdiay a panagsukisok ti insagana ti Enrique Razon Logistics Institute ti De La Salle University para iti Department of Environment and Natural Resources.)

Ti maus-usar a moda ti transportasyon a namnamaen ti mil-

yun-milyon a Pilipino ket tinudingan a "saan a natalged, saan a komportable, makadadael iti salun-at, ken saan a mapangnamnamaan gapu ta kanayon nga awan iti oras." Karaman kadagiti adu nga inted a makagapu ti kinaawan arwangan na ken panangilugan ken panagibaba kadagiti pasahero iti likudan ti lugan ken saan a kadagiti "sidewalk." Nupay-kasta, awan inted a datos dagitoy a panagsukisok kadagiti ibagbaga a "pinsala" a bulon ti dyip, kas kadagiti aksidente, ken dadduma pay.

Ti dyip, nga orihinal nga aramid manipud kadagiti lugan militar nga imbat ti US iti Maikadua a Gubat Sangalubongan, ken deka-dekadan a mangitultulod iti umili kadagiti papanan da, ket killaat a nagbalin a "didigra iti kalsada."

Naideklara daytoy kas "kangrunaan a kontribyutor" ti polusyon, uray pay addaan 300,000 laeng kadagitoy iti 12.75 milyon nga agduduma a klase ti lugan iti intero a pagilian ken mataytaya a nababbaba iti 15.5% ti iruruar na iti kabuklan a GHG (*greenhouse gases*) ti Pilipinas.

Idi tubngaren ti babassit a drayber ken opereytor ti programa, ninaganan ida a "kontra-modernisasyon," ken, iti saan a manmano a panawen, dagiti komunista ken "NPA" tapno kigtuten ken paulimeken ida. Napilitan da a makipag-kompromiso iti inawagan ti ADB a

"just transition" (nainkalintegan a transisyon) a ti linaon ket sangsangkamaysa a panag-ayuda kadagiti apektado a pamilya ken pautang tapno makagatang ti lugan nga agatgatad ti makaulaw a ₱2 milyon.

(Kabayatan na, saan nga ikan-kanon iti panagatake ti ADB ken estando ti paggapuan ti agarup 85% ti GHG, kas kadagiti pabrika, planta, dadakkel a negosyo, ken dadduma a lugan. Makapleng met a dinggen ti panangitalmeg ti ADB iti tradisional a dyip kas "pollutant" numanpay adayo a dakdakkel ti sungsungbatan ti Japan ken dagiti bukod na nga industriya, uray dagiti lugan nga ibunbuntuun da iti Pilipinas, iti emisyon ti carbon dioxide iti intero a lubong.)

Kasukat dagiti dyip, inparayag ti estado ken dagiti burgesya komprador dagiti kano ket "climate resilient" a lugan kas iti Hinu XU343, Isuzu-Centro, Isuzu-Almazora ken Toyo Motors E-Jeep, amin ket aramid-Japan. Pasado kano dagitoy iti European emission standard, ti pagrakudan iti emisyon nga agserserbi kadagiti paraaramid ti lugan idiy US ken Europe. Ninaganan dagitoy kas "moderno a dyip" ken "e-jeep," uray saan a kalanga ti tradisional a dyip ken iti aktwal ket babassit a bus a disenyo a Japanese ken Korean. Gapu ta awan iti kabaelan dagiti drayber ken opereytor ti gata dagitoy, ginammatan dagiti kadadakkelan a komprador ken burukrata ti gundaway a mangitakder kadagiti korporasyon nga addaan gasut-gasut a lugan a nakarehistro tapno mabukodan dagiti kangrunaan ken kadadakkelan a ruta. (Kagiddan ti konsolidasyon ti prangkisa ti plano a panagkissay kadagiti ruta ken pananglimita kadagitoy iti maymaysa wenco sumagmamano a kooperatiba wenco korporasyon.) Kabayatan na, dagiti opereytor a nagpaipisuk iti patibong ken nangnamnama kadagiti karí ti konsolidasyon ket nalmesen iti utang ken nadadaelen dagiti lugan. (Kitaen ti kasilpo nga artikulo "Masaker iti pagbiagan dagiti drayber ken opereytor, sungbatan ni Marcos" iti panid 5.)

Suroten iti panid 8

Makabiruken manipud iti utang, bumirok pay manipud iti produkto

Ti ADB ket multilateral a banko nga impatakder ti imperyalista a Japan tapno agbalin a pagayusan ti sarplas a kapital ti estado ken dagiti monopolyo kapitalista a Japanese. Ipanpanaw na ti makuna a kapital iti langa ti *official development assistance* wenco ODA wenco utang ken dadduma pay a pinansyal nga instrumento para kadagiti "proyekto a pampadur-as." Basar iti kagagalad na a monopolyo a pinansya, pagalisén dagiti utang ti panaglako ti serbisyo ken sarplas a produkto a Japanese, kangrunaan ti nadadag-sen a makinarya ken lugan. Nakabase daytoy idiyay Mandaluyong City.

Maysa ti Pilipinas iti kadakkelan a "benepisyaryo" wenco aggu-utang iti banko ken iti Japan mismo. Dua-katallo (2/3) ti ODA a "maawawat" ti Pilipinas ket Japanese. Segun iti website na, saan a bumaba iti 30 proyekto nga imprastrukturna ti idurduron na iti sektor ti transportasyon ti Pilipinas. Nasurok 20 ditoy ti aktibo, lima ti tukad-aprubado ken dua ti addaan iti tukad-singasing. (Kabayatan na, adda igem ti World Bank nga 18 proyekto iti sektor.)

Kondisyon dagiti pautang na ti panagsar ti Japanese nga skills, disenyo, makinarya, ken masansang saan a kanayon, dagiti produkto. Iggem na ti proseso ti *procurement* (panaggatang ti usar ken supply) ken panangted kadagiti kontrata. Iti BRT-Davao, kas pangarigan, inkeddeng iti pautang ti panaggatang ti 1,100 bus a maiyannatop iti "istrikto a pagrukudan" ti Japan.

Iti uneg ti PUVMP, agbalin a ghigante a pangibuntuonan ti Pilipinas a kaaduan dagiti nausaren a lugan (*second hand*) ti Japan, Korea ken uray ti karibal na a China—kakuyog dagiti sarplas na a produkto kas iti kamera, *air conditioning*, *wifi*, sistema ti koleksyon ti pamasahé, ken dadduma pay a kurkurantong nga araramiden a rekisito iti "modernisation." Agserbi met daytoy nga agbagay a pagtagilakuan dagiti baterya, pyesa ken makina a kasapulan para iti *maintenace* dagiti lugan. Agbalin

met a kliyente dagiti lugan a patpatayen ti kuryente dagiti nakatakder ken ipatakder pay laeng a gangganaet a planta ti *renewable energy*.

Kas iti BRT-Davao, paset ti *phaseout* ti dyip iti nalawawa a disenyo ti panagsukat ti sibubukel a sistema ti transportasyon. Nakapauneg ditoy ti dadakkel a proyekto nga imprastrukturna kas iti panagpalawa dagiti dalan ken panangidatag kada-giti "missing" a *network* ti dalan (wenno sadino nga awan), panangtirmaan ken panangidatag kadagiti rangtay nu sadino nga awan, panangikabil ti baro a sistema a pantrapi-ko, panangipatakder kadagiti ga-higante a terminal para kadagiti "moderno a dyip," panangbukel ti unipormado a sistema ti panangawat ti plete (pangsukat kadagiti konduktor), ken adu pay a pangikabilan ti sarplas a kapital ken produkto ti Japan.

Aprubadon ti sumagmamano a kasilpo ken agsisilpo a proyekto kas iti Metro Manila Bridges Project ken Epifanio de los Santos Greenways Project, kasta met ti panangurnos ti LRT 1 ken LRT 2. Aprubado metten ti proyekto ti panangidatag ti baro a sistema ti riles kas iti North-South Commuter Railway Project nga ma-silpo iti agrarairan a riles dagiti tren (LRT 1, LRT 2, MRT.) Asidegen nga maaprubaran ti Manila Metro Rail Transit Line 4 Project.

Kadakkelan kadagitoy ti \$7-billion a Manila Subway Project wenco sistema ti tren iti uneg ti daga a "co-financed" ti ADB ken Japan International Cooperation Agency. Nabukodan dagiti kumpanya a Japanese dagiti kontrata tapno ag-suplay ti 25 *tunnel boring machine* ken dadduma pay a makinarya, kasta met para iti eksplorasyon, disenyo ken panangabót iti daga.

Kadagitoy amin a proyekto, lablabiden ti ADB, ti rehimén Duterte, ken itatta ti rehimén Marcos, ti kina-ubbaw nga agitulod dagitoy ti "nalaka, natalged ken pangnam-naaan" a moda ti pampubliko a transportasyon tapno aramiden a nakaaw-awat ti panangpatay na iti pagbiagan ti umili.

AB

Dagiti drayber ti bus, nagprotesta iti opisina ti LTO

NAGPROTESTA ITI OPISINA ti Land Transportation Office (LTO) iti Quezon City idi Disyembre 18 dagiti drayber ti bus manipud iti nadumaduma a kompanya tapno ipabasura ti saan a nainkalintegan a Demerit Points System ti ahensya nga impatungpal idi pay 2019. Indauloan ti pangtignay iti Manibela wenco Malayang Alyansa ng Bus Employees at Laborers.

Nangitennag ti nakuna a sistema, a paset iti Republic Act 10930, ti doble-doble a "demerit points" para kadagiti drayber iti pampubliko a lugan maiyarig kadagiti pribado a lugan. Segun kadaytoy, nu naaddaan ti maysa a drayber ti 40 "demerit points" gapu kadagiti "panaglabsing" iti linteg ti trapiko, maipaidam iti lisensa na iti dua tawen.

Rinib-ribu a drayber ken mangmangged ti bus ti maribuk ken agpeg-gad a maawanán ti pagbiagan gapu kadaytoy. Lallalo daytoy a kimmaro iti napalabas a bulbulan idi nakikumplot dagiti lokal a gobyerno ken coast guard iti panagipatungpal iti patakaran. Rupir da, basul met laeng iti na-wara a sistema ti transportasyon nu apay a "malablibsing" dagiti drayber dagiti patakaran iti trapiko. Awan kan met maipatpatungpal a naurnos a pangiluganan ken pangidissaagan kadagiti pasahero.

Bai Bibyaon Ligkayan Bigkay

natan-ok a lider ti Talaingod
Manobo ken simbolo ti panaglaban
dagiti minorya a Pilipino ket
pimmusayen idi Nobyembre 20.

Pinadayawan ken binibbig isuna ti
nadumaduma nga organisasyon iti natibker
a pangngeddeng na ken panangsalaknib iti
karbengan dagiti nailian a minorya.

Dagiti panag-atake
iti *journalist* ken
midya idiyay Gaza

manipud Oktubre 7

64

PANAGPATAY

13

SUGATAN

19

TINILIW

3

MAPUKPUKAW

Nailista met ti adu a panagatake ken
masaker kadagiti pamilya dagiti
journalist.

Nangalaan: Committee to Protect Journalists,
Disyembre 15, 2023

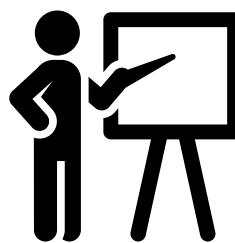
9 ITI TUNGGAL 10

tao idiyay Gaza ti saan a
makapangan iti inaldaw-aldaaw
gapu ti awan sarday a panagraut
ti Zionista nga Israel.

₱6.41 at ₱7.87

kada metro kubiko ti ingato iti
singir ti Manila Water ken Maynilad
iti Enero 2024. Maikadua daytoy iti
naikeddeng a lima daras a
panagnato ti singir kada tawen
manipud 2023 aginggana 2027.

₱5.55B

buwis ken kontribusyon
dagiti mannuro iti GSIS,
PhilHealth ken maysa
pay nga ahensya ti saan
pay nga in-remit ti
Department of
Education iti turay ni
Sara Duterte.

600,000 EKTARYA

irigado a daga ti impauneg iti panagsukat-usar iti naglabas
10 tawen, kaaduan idiyay Central Luzon ken Southern Tagalog.
Pina-ilet na ti daga para iti pagay ken dadduma pay a makan.

Nangalaan: Philippine Statistics Authority

Mabalin daytoy nga
agresulta kadagiti multa ken
panangkissay ti benepisyos
dagiti mannuro ken
dadduma pay a
mangmangged iti sektor.

Paskua ti namnama ken arapaap:

Ti OFW iti tengnga ti pannakailiw ken krisis

Ti kapaskuaan, para iti ad-adu kadagiti *overseas Filipino worker* (OFW), ket saan laeng a maysa a panawen ti panagrambak ngem ketdi maysa a panawen met ti pannakailiw ken panagarapaap. Ti tartarigagayan da a regalo: makadenna dagiti ipatpateg da iti biag.

Iti tengnga ti nakaro a krisis iti ekonomy, dagiti karit pangkagimongan, ken agtultuloy a pampolitika a riribuk iti intero a lubong, adu nga OFW ti sumangsango iti napait a kinapudno a ti arapaap da a panagawid ket mabalin a saan a matungpal itatta a Paskua wenco iti asideg a masangoanan.

Pagsarmingan da Miriam, maysa a *caregiver*, ken Ana, maysa a *domestic worker*, idiy United Kingdom, ti arapaap ti adu nga OFW nga agkalikagom a makaawid ngem mapawpawilan ti adu a lapped. "Nu dakami laeng ti masurot, kaykayat mi ti makaawid. Ngem nagngina ti plete ken kanayon kami a laplappedan ti nakarigrigat a kasasaad idiy Pilipinas. Nu saan kami a makasubli ditoy, kasanon?" kunada.

Para met kenni Carlos, maysa a *seaman* nga apagbiit a simmanglad idiy Southampton, England, "Saan a bale nga awanan nak ti *noche buena*, ti importante ket makapagpaw-itak ti kwarta ken regalo iti pamilyak. Uray man laeng iti kasdiay a pampusan marikna ti pamilyak a kaduakdak itatta a Paskua."

Mataytaya nga addaan nasurokkumurang 300,000 migrante a Pilipino idiy United Kingdom, daytoyen ti kadakkelan a populasyon dagiti OFW iti intero a Europe. Kabayatan na, agtaltalinaed nga addaan 75% ti kabuklan a populasyon dagiti seafarer ti lubong ket dagiti Pilipino.

Komun ti arapaap da amin: edukasyon para kadagiti annak da, maysa a naurnos a pagnaedian, ken natibker a masakbayan idiy Pilipinas para kadagiti ipatpateg da iti biag. Iti bangir daytoy, dagiti karit pampinansya, pannaka-ilumlom iti utang, kinaawan seguridad ken kinaawan manamnama idiy Pilipinas ti agtul-

tuloy a mangpar-parigat kadagiti kasasaad da.

Iti nabiit, rimuar ti maysa kampay idi a panagamiris ti gobyerno a mangibagbaga nga adu kano nga OFW ti "agpangpanggep" nga agawid kalpasan ti lima tawen sadiay ballasiw-taaw. Saan daytoy nga agpayso idi, ken lalo nga danog iti bulan daytoy itatta.

Ti kumarkaro a krisis iti ekonomya iti Pilipinas a ginaladan ti panaglobo ti presyo dagiti gagatangen ken basaran a serbisyo, kinaawan daga a masukay ken trabaho, kannigid-kannawan a parigat a patakaran ti gobyerno ket gapuanan ti kinaawan-seguero iti panagawid dagiti OFW. Kaaduan kadakuada ket rimuar ti pagilian gapu ta awan trabaho nga addaan makabiag a sweldo idiy Pilipinas. Maburiboran da a kas pangarigan agsublida idiy Pilipinas, mabalin a dumoble wenco triple ti nayon a pinansyal a baklayen da ken kinaawan ti seguridad iti trabaho.

Dagiti kontra-migrante ken kontra-mangmangged a patakaran, pananggato ti balor ti panagbiag ken kinaawan trabaho idiy Pilipinas ti kangrunaan a makagapu nu apay nga agsarsarimadeng dagiti OFW nga agawid. "Ti panggep nga agawid, adda latta dita. Ngem kanayon mi a timtimbangen ti adu a banag. Saan a kumporme a desisyon daytoy a mabalin a keddengan ti lima wenco mano tawen laeng," kunada ni Carlos.

Nu talaga a kayat ti gobyerno nga agawiden dagiti OFW, rumbeng a siguraduen da nga adda umdas nga oportunidad para kadakami tapno agbiag kami ken maisakad mi dagiti pamilya mi. Nabayagen nga ibagbaga a dagiti remitans dagiti

OFW ti salbabida ti ekonomya tayo, ngem apay aginggana itatta, awan latta panagdur-as?" kunada ni Miriam.

Nayon pay ni Ana, "San tu madamag mi a ni Presidente (Marcos), kankanyon ti panag-abroad. Imbag pay isuna nu kayat na ti ag-abroad ken agawid ti pagilian, uray kaano a kayat na, mabalin na nga aramiden. Dagiti "official trip" kano dagidiay, naggapu iti kinabknang ti pagilian. Idiy kadi a mapmapan dagiti remitans mi?"

Kuna ti Migrante International, tapno masolbar ti problema ti pwersaan a migrasyon dagiti mangmangged a Pilipino, saan a patakaran a *labor export* ngem ketdi trabaho ken makabiag a sweldo idiy Pilipinas ti rumbeng a sungbat ti gobyerno.

Idi Disyembre 18, linagip dagiti migrante a mangmangged ken dagiti pamilya da ti Sangalubongan nga Aldaw dagiti Migrante babaen iti panangkundenar iti rehimene Marcos iti panangbaybay-a na kadagiti kagyat nga isyu dagiti OFW ken migrante a Pilipino kagiddan ti panangpairteng na iti programa a *labor export*.

Kabayatan na, iti bangir dagiti karit ken kinaadayo, agtultuloy a mangnamnama dagiti OFW a dumteng ti aldaw, makaawid da metten ken makadenna dagiti ipatpateg da ti biag iti maysa a pudno a naparabor a Paskua para kadagiti pamilya da ken gimong a Pilipino.

AB

Mannalon idiy Northern Samar, pinatay ti 74th IB

Pinatay iti awan sarday a panagpalpaltog dagiti soldado ti 74th IB ti mannalon a ni Pido Mendes idiy Barangay San Jose, Mapanas, Northern Samar idi Nobyembre 22. Adda iti kangitingitan idi ti focused military operation ti makuna a yunit militar a nakapa-uneg iti kumand ni BGen. Noel Vestuir ti 802nd IBde.

Manipud 2013, tuntunten da ni Mendes, 60, dagiti soldado kalpasan isuna a makatakyas iti panangti-liw ti 34th IB. Agsipud idi, agnanaeden isuna iti suksukayen na a daga idiy bantay tapno liklikan dagiti soldado.

Panagaresto. Kalpasan ti pinaruar nga engkwentro ti 94th IB, tini-liw dagiti soldado ti mannalon a ni Pokoy Rebradilla, kakuyog ti anak na, idiy Sityo Karanawan-Buli, Barangay Buenavista, Himamaylan City, Negros Occidental idi Disyembre 7. Pinalak-am isuna iti tortyur ken iligal nga imbalud iti kampo dagitoy idiy Barangay Tambo, Ayungan, Negros Oriental.

Panagdukot. Dinukot idi Disyembre 18 ken imprisinta kas "su-renderi" idiy Disyembre 18 ti 11th IB dagiti dua a masikog nga hors de combat kas mannakigubat ti New People's Army (NPA)-Southeast

Negros. Pinidot ida idiy Siaton, Negros Oriental ken agdama nga ilemmeng ti militar.

Militarisasyon. Nangibuntuon ti mano gasut a tropa militar ti 62nd IB idiy Binalbagan ken dagiti kaasideg nga ili idiy Negros Occidental agsipud Disyembre 9. Panggep daytoy a paulimeken ken ilupit-lupit dagiti kabagian ken residente iti panawagan da nga hustisa para kenni Braulio "Banny" Tubalado a pinatay dagiti soldado idiy Disyembre 6.

Surok 100 soldado ti 62nd IB ti nagoperasyon idiy Sityo Sunflower idiy Barangay Santol ken Sityo Tambo, Barangay Amuntay, agpada idiy Binalbagan. Inkapilitan a pinapanaw dagiti soldado ti 15 pamilya manipud idiy Sityo Karanawan, Barangay Amuntay idiy Disyembre 9. Dimmanon iti 100 katao ti apektado ti panangpanaw, karaman dagiti ubbing.

Panangliplit. Arbitraryo nga indetine ken indeport ti rehimeng US-Marcos ni Edna Becher, Filipina-Swiss nga aktibista ken daulo ti Anakbayan-Switzerland, idi Disyembre 7. Impupok isuna ti surok dua oras idiy NAIA Terminal 3 sakbay a pwersaan a pinasubli idiy Switzerland. Inkabil isuna iti "blacklist" weno dagiti pinaritan a makaserrek iti pagilian gapu kano kadagit "kontra-gobyerno nga aktibidad" na. Maysa ni Becher kadagiti aktibista a nagprotesta laban kenni Marcos Jr idiy Switzerland idi Enero.

Idiy Bicol, liplipiten ti 903rd IB-de ni Reynard Magtoto, kameng ti National Union of Journalists of the Philippines (NUJP) ken agpadpada-mag ti Baretang Bikolnon.

Kabayatan na, nagpyansa idi Disyembre 18 ti dua a lider-masa idiy Cebu iti kasu a frustrated homicide ngainsampa ti militar. Nagpyansa da John Ruiz III, koordineytor ti Bayan Muna Central Visayas, ken Jhonggie Rumol kalpasan a maammuan ti kasu a nangisilpo kadakuada iti armado nga engkwentro ti NPA ken AFP idiy Tobooso, Negros Occidental idi Abril. AB

Sangalubongan nga Aldaw ti Karbengan-tao, linagip

LINAGIP ITI PROTESTA dagiti demokratiko a grupo idiy Metro Manila ti Sangalubongan nga Aldaw ti Karbengan-Tao ken ti kasilpo a maika-75 anibersaryo ti Sangalubongan a Deklarasyon iti Karbengan Pangtao idi Disyembre 10. Adda dagiti kapada a protesta kadagiti syudad ti Baguio, Legazpi, Naga, Bacolod, Cebu, Iloilo, Roxas, Davao ken idiy ili ti Kalibo idiy Aklan.

Indauloan ti Karapatan ken Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) ti rinib-ribu a Pilipino a nagprotesta iti 11 sentro ti panagtignay iti pagilian tapno singiren ti reaksyonaryo a gobyerno kadagiti panaglabsing na iti karbengan-tao iti surok 1.6 milyon Pilipino manipud nagtugaw ni Marcos iti poder.

Laksid daytoy, kinundenar dagiti grupo ti papel ti US iti manangdadaela kontra-insurhensya a kampanya ti rehimeng a tinudingan da a paset ti pannakibiang iti pagilian ken iti Asia-Pacific. Inwaragawag da met iti protesta ti pannakimaymaysa iti umili a Palestino a makapadpadas ti awan kabatog a panagsagaba gapu iti kampanya nga henosido ti US-Israel idiy Gaza ken West Bank.

Bangkay dagiti natay iti engkwentro idiy Batangas, inrurumen ti 59th IB

PARIGAT TI PANANGALA kadagiti bangkay dagiti natay iti maysa nga engkwentro iti nagbaetan ti maysa a yunit ti New People's Army, ken dagiti elemento ti 59th IB, idiy nagbeddengan dagiti barangay Dilao ken Malalay, Balayan, Batangas idi Disyembre 17. Iti maudi a report, pito ti nasarakanen a bangkay dagiti grupo ti karbengan-tao a nagirussuat ti *fact-finding mission* iti lugar.

Nadanonan dagiti pamilya ti pimmusay dagiti bangkay ti kabagian da a basta laengen imbatit iti hallway ti maysa a punerarya. Maysa kadagiti natay ti sigud nga intabon a saan nga impakada iti pamilya. Bantay-sarado dagiti makuna a punerarya dagiti soldado a nanglapped kadagiti abugado ken *paralegal* a kakuyog dagiti pamilya.

Tinubngar dagiti grupo ti panangirurumen ti militar iti bangkay dagiti pimmusay, a labsing kadagiti internasyonal a makatao a linteg. Kunada, nalawag nga adda sungbatan ti 59th IB iti nakaad-adu a panaglabsing iti karbengan-tao idiy Batangas.

Sweldo, benepisyo ken karbengan, ilablaban dagiti mangmangged pangsalun-at

NASAGEDSED A PROTESTA ti inrussuat dagiti mangmangged pangsalun-at ken unyon da iti panangidaulo ti Alliance of Health Workers (AHW) kadaytoy Disyembre. Linawas nga agirusrussuat kadagiti panagtignay ti AHW kadagiti ospital ken ahensya ti gobyerno. Manipud Disyembre 5 aginggana Disyembre 12, nagirussuat ti protesta dagiti unyon iti Philippine Orthopedic Center, National Children's Hospital, Philippine General Hospital, National Kidneyand Transplant Institute, Philippine Heart Center, Lung Center of the Philippines ken Philippine Children's Medical Center, Tondo Medical Center, Jose Reyes Memorial Medical Center, San Lorenzo Hospital ken Fabella Hospital idiy Metro Manila.

Idi Disyembre 13, dimmarop da iti Department of Budget and Management tapno irupir ti napartak a panganiruar ti pondo para kadagiti benepisyo da.

Tinubngar met dagiti mangmangged pangsalun-at ti panangpaakem kenni Department of Health (DOH) Secretary Teodoro Herbosa. Kuna da, saan isuna a maiparbeng nga agbalin a kalihim ti DOH gapu ta isuna ket kontramangmangged pangsalun-at, maysa a Red-tagger, ken sumupsuporta iti pribatisasyon dagiti pampubliko nga ospital ken serbisyo pangsalun-at.

Lawas ti PLGA, rinambakan idiy India

RINAMBAKAN TI REBOLUSYONARYO a tignayan idiy India, iti panangidaulo ti Communist Party of India (Maoist), ti maika-23 anibersaryo ti armado a takiag daytoy, ti People's Liberation Guerilla Army (PLGA), manipud Disyembre 2 aginggana Disyembre 8. Naibangon ti PLGA idi Disyembre 2, 2000. Kagiddan daytoy, laglagipen met ti rebolusyonaryo a tignayan idiy India ti pannakapatay ti tallo a kameng ti Komite Sentral ti Partido da idi Disyembre 2, 1999.

Itatta a tawen, indeklara met ti CPI-Maoist ti lawas kas Palestine People's Struggle Action Week. Pannakikaykaya daytoy iti napnuan pakasaritaan a pannakidangadang ti umili a Palestino laban iti panagsakop ken henosidyo ti Zionista nga Israel, a suportado ti imperialista nga US.

Segun iti Komite Sentral ti CPI (Maoist), nainkalintegan ti armado a panaglaban ti umili a Palestino laban iti panagsakop ken nasken daytoy a suportaran. Rumbeng kano nga agtignay dagiti umili tapno pasungbaten dagiti kriminal iti gubat ti Zionista nga Israel.

"Iti pagilian mi, imparit ti pasista a ni Modi, kas kenni Netanyahu ti Israel, a mangitantandudo ti mandar ti imperialismo nga US, ti uray ania nga oposisyon iti takder na iti agdama nga henosidyo kadagiti Palestino," pa-hayag ni Kadua Amrut, tagapagsarita ti CPI (Maoist) kadagiti internasyunal nga isyu.

Raling-iglap ti KM. Situtured nga inrussuat ti Kabataang Makabayan (KM) ti iglap-protesta iti onor ti Recto Avenue idiy Manila idi Disyembre 10. Nagraling-iglap met ti KM-Southern Tagalog idiy UP-Los Baños idi Disyembre 19. Impukkaw da daytoy iti tengnga ti panangikabil ti rehimene US-Marcositi organisasyon iti listaan dagiti "terorista nga organisasyon." Ti rali ket paset ti panagrambak iti maika-59 anibersaryo ti KM idi Nobyembre 30.

Panagikkat iti Converge ICT. Sinupiat dagiti mangmangged ti Converge ICT iti panangikkat iti 600 mangmangged ti Metroworks (kabsat a kompanya ti Converge) iti intero a Metro Manila idi Nobyembre. Nagpiket da iti Regional Conciliation and Mediation Board-NCR idiy Quezon Avenue, Quezon City idi Disyembre 6 kagiddan ti panagdengngeg iti "redundancy program" ken "cost-cutting" ti kompanya a Converge ICT. Kukua ni Dennis Anthony Uy a taga-Angeles City ti kumpanya.

Petisyon kontra NTF-Elcac idiy Negros. Nagprotesta iti sango ti lokal a Commission on Human Rights idiy Bacolod City idi Disyembre 7 dagiti mannalon ken nakurapay a Negrosanong tapno irupir ti kagyat a panangrebba iti National Task Force-Elcac. Kagiddan daytoy, nagidasar da ti pormal a petisyon ken nakipagdayalogo kadagiti opisyal ti ahensya. Pinirmaan ti 1,500 mannalon ken nakurapay ti petisyon. Inyun-una ti petisyon ti Human Rights Advocates Negros ken Kilusang Magbubukid ng Pilipinas-Negros.

Pribatisado a serbisyo a padanum idiy Bulacan, tinubngar. Nagprotesta iti sango ti opisina ti Water District idiy Barangay Minuyan III, San Jose del Monte, Bulacan dagiti kameng ken tagasuporta ti Alliance for Consumers Protection-CSJDM idi Disyembre 11 tapno tubngaren ti nalaad a serbisyo ken agtutuon pay a singsingiren daytoy kadagiti konsumero. Naisa-pribado ti serbisyo a padanum agsipud idi Mayo 2018 idi simrek ti lokal a gobyerno iti *joint venture agreement* kakuyog ti PrimeWater Infrastructure Corporation, tagikua ti pamilya Villar.

Dagiti manggalap ti Sorsogon, balligi. Naipa-ikkat dagiti manggalap idiy Gubat, Sorsogon ti sumagmamano a kontra-manggalap a probisyon iti Fishery Administrative Order No.264 ti Bureau of Fisheries and Aquatic Resources idi Disyembre 11 kalpasan ti panagpetisyon ken nagkukuyog a panagtignay ti Save Gubat Bay Movement agsipud pay idi Hunyo. Mapalubosan da manen nga agkalap kadagiti *king crab* a saan a nainkalintegan nga imparit ti ahensya.